

KULTURKRÓNIKA

FAJVÉDELMI KÖZELEDÉS A DUNAVÖLGYÉBEN

A szélsőjobb nemzetköziségnek legfrissebb megnyilatkozása a Budapesten október végén megjelent *Rassen im Donauraum* című folyóirat első száma. A folyóirat nem került könyvárusi forgalomba, tisztára tudományos körök számára készült és Romániába egyetlen példányt küldött belőle szerkesztője: *Gáspár János dr.*, szegedi egyetemi magántanár. A folyóirat állandó munkatársai: *Dr. Method Popoff*, a szófiai egyetem biológiai tanára; *Dr. B. Skerlj*, a laibachi egyetem antropológusa; *Dr. Sc. Stefanovic*, a jugoszláviai orvosszövetség elnöke és *G. Banu dr.*, volt államtitkár, Bucuresti. Kimaradtak tehát a fajkutatás csehszlovákiai és osztrák képviselői, viszont a magyar fajbiológiai irodalom több képviselőjével szerepel.

A jugoszláv és bolgár fajkutatók politikai állásfoglalását pontosabban meghatározni nem állott módunkban. Ellenben a folyóirat román munkatársáról, dr. Banu-ról már többet tudunk. Banu a gogistacuzista keresztény nemzeti párt jalomitai szervezetének elnöke, aki legutóbb külön tevékenységével vonta magára a figyelmet. A magyar fajkutatók így politikailag tényleg a legmegfelelőbbet vonták be munkásságukba. Ez különben dr. Banu lejjebb ismertett cikkéből is kitűnik.

A folyóirat első tanulmányát *Dr. Chr. Seisov* írta, a szófiai Popov-intézet asszisztense. Címe: *Rassenforschung und Rassenpflege in Bulgarien*. Cikke második bekezdésében megállapítja az általában ismert tényt, hogy a bolgárok, turáni faj, a hetedik évszázadban vándoroltak be a Balkán félszigetre, ahol trák, illir és makedon elemeket találtak, de: „Az egészt a régi bolgárok államalkotó turáni törzse olvasztotta magába.“ (3. o.) Igen ám, de itt már összetűzésbe kerül *dr. Svet. Stefanovic*sal, aki a maga részéről *Über die Rassenfrage als Kulturproblem* c. tanulmányában (12. o.) megkontrázza bolgár elvbarátja turáni fajiságát. „Jugoszlávia számára ezek a vizsgálatok“ — (Professor Dr. *Hirsfeld* szalonikii fajkutatásaira utal) — „különös érdeklődéssel bírnak mert Hirsfeld vizsgálatai a bolgárok esetében szinte azonos vérendexet állapítottak meg a szerbekével, minek következtében az a háború folyamán fölmerült megállapítás, hogy a bolgárok a mongol, vagyis a jugoszlávoktól teljesen messzeeső fajhoz tartoznak, egyszer és mindenkorra tévesnek bizonyult.“ (12. o.)

A közjáték ugyilátszik elkerülhette a szerkesztő figyelmét, vagy pedig a fajvédelmi internationalé házi perpatvarát is a folyóiraton belül akarja elintézni. A bolgár tanulmány további részében a bolgárokat öt, fajvédelmi szempontból megkülönböztethető csoportra osztja. Az első csoport tagjai a Schoppen alfaj, amelynek jellegzetessége a vastagfej, a szorgalmasság, a harciasság, de ez, ámbár soraiban „robustus jelleme“ rejtőznek, nem kellőképpen tiszta fajta. A 2-ik csoport a misiek. Ezek fajilag tiszták, szorgalmasak, vállalkozók, tanulmánygyókok, nem üzérkedők, bátrak és takarékosak. A trákok a misiek s rupcik keverékéből keletkeztek. Heves, civakodó, bátor és elszánt emberek. A makedónok üzérkedők, költői hajlamúak, de tetszelgősek. Az ötödik csoportba a rupciák tartoznak, akik bürokratikus hajlandóságúak, vallásosak, idegenekkel szemben korrektek, alkalmazkodók; ők a legfegyel-

mezettebb bulgárok.

Érdekes, amit Bulgária egészségügyi viszonyairól állit. Az ország betegségei közül első helyen a krónikus alkohol- és nikotin-mérgezesek állnak. Ezzel egyformán elterjedt betegség a tüdővész. Bulgária hat millió lakosa közül hivatalosan 150.000 tüdővész: évenként átlag 18.000 ember hal meg tüdővészből. Ezenkívül a malária is pusztít. A születési arányszám 1920-ban ezrenként 40,1, 1930-ban már csak 30,6. A halálozási arányszám és az egyre kevesbedő házasságkötések, melyeket a szerző futólag említ, megerősítik a katonai parancsuralom alatt szynylódó ország válságáról szóló híreket. A Cankoff-terror sokezer áldozata valószínűleg nem billenti követel oldalra a halálozási mérleget. Ellenben, hogy a viszonyok megjavuljanak, arról most már komoly intézmény szavatol: megalakult a Bulgáriai Fajvédelmi Társaság.

A jugoszláviai fajvédelmi törekvéseket *Dr. Stefanovic* idézett tanulmányában ismerteti. A jugoszláviai orvosszövetség elnöke a következő mondatokkal vezeti be cikkét: — „Eddig a kulturát mindig egyes fajok, azaz nemzetek és meghatározott fajtipusok fejlesztették ki. Mindenkor a faj ereje volt az, amely a politikai és gazdasági tényezőket leküzdve, kulturákat, nemzeteket, államokat alakított. A gazdasági tényezők a kulturák hanyatlását, szétbomlását és bukását idézték elő.“

A jugoszláviai vérindex általában 2,01, ami bizonyos északi vérfaj közreműködését jelzi. *Geseman* prágai tanár, akit *Stefanovic* idéz, a dinári embertípust a szerbekre és montenegróiakra felette jellemző mondattal jellemezte: humanitás heroica. *Gesemann* szerint az emberiség nagy gondolkodói közül igen sok nem volt tiszta északi árja. Sőt: „rámutat arra is, hogy az emberiség legnagyobb zsenijeinek egynemelyike nem tiszta északi, hanem vagy erős dinári befolyás alatt álló északi, avagy pedig tiszta dinári, mint Goethe, Beethoven, Petőfi, Hegel, stb.“ (14. o.) *Gesemann* tanárnak sem ajánlanók, hogy valahogy a Harmadik Birodalomba induljon tanulmányutra. *Rosenberg* majd kioktatná Goethe, Hegel és Beethoven árjaságát illetőleg. A fajkeveredés kérdésében különben inti az illetékeseket, hogy csak a két európai vezető fajjal az északi és a dinári fajjal való keveredés eredményes és kívánatos, mivel az ezeknél alacsonyabb fajokkal történő keveredés degenerációt idéz elő. Igy a zsidókon kívül, a magyarokkal, törökökkel, sőt a gall-latin fajokkal való keveredést is tiltják a nemzetközi fajtisztaság hívatottjai. (Mit szól mindehhez Gáspár János egyetemi magántanár, Budapesten? Veszélyesen kétélű fegyver a fajbiológia!)

Az állam és kultura alkotásnál elsőrendű és döntő szerepet játszik a fajiság. A gazdasági kérdés csak másodrendű, az osztályharc pedig egy széthullóban levő kultura utójelensége — állítja a szerző. A fajiságból folynak a modern hazafias államalapítási törekvések, amelyeket a tuhalhadt nemzetköziséggel szemben a hazafiasság emelkedettebb megnyilvánulásainak tart.

A következő szerző *Dr. G. Banu*, aki *Beiträge zur Rassengeschichte und Rassenbiologie der Rumänen* cím alatt értekezik. Szerinte a román etnikum végleges alakjában a XII. században alakult ki. Tulajdonképpen románoknak csak a hegyi románokat tartja, akik magasak, rövid koponyájuk, sötétbarnák, biochemiai indexszámuk szerint középeurópaiak. *Pittard* genfi tanár szerint dinári fajúnak, s ezt a fajképet a betört idegenvérűek sem rontották el. A síkföldi románok középtermetűek, világos a bőrük és mezoképhalok. Vérképletük a dinári és keletorosz között mozog. 1934-ben Délkeleterdélyben három falucsoportot kutattak át faji és vérségi szempontból. Az első csoportba teljesen,

vagy nagyrészt románok által lakott községek tartoznak, mint Voslobeni (Ciuc), Subcetate, Cosma és Deleni (Mures), Feleag (Odorheiu) és Micfalau, Zagon, Bretcu (Treiscaun) községek. A második falucsoportot *székelyek* lakták. Ide Cosmeni és Szentsimon (Ciuc), Sabed (Mures), Korond, Cusmed, Lueta, Meresti és Ocland (Odorheiu), Arkos, Brates, Estelnic és Torja (Treiscaun) tartoznak. A harmadik csoportot az *elszékelyesedett* román községek alkotják. Racul, Gherciu, Lazarea és Siculeni (Ciuc), Megherani és Panet (Mures), Lupeni, Siclod és Zetea (Odorheiu) és Reci (Treiscaun) falvak. Ugy az erdélyi, mint a regáti románság vérképlete 2.00-2.20 között mozog. A szerző megállapítja, hogy „Az elszékelyesedett helységek várindexe közel áll a románhoz. Ezek tehát megőrizték a románok faji tulajdonságait. Ezzel szemben a muresmegyeiek vérindexe, vagyis a magyaroké, illetve a székelyké nem azonos a románokéval, hanem a magyarok vérindexe általában egyforma (1.6), ami alacsonyabb, mint a román vérindex.” (18. o.)

Ime, a vér és fajkutatásnak hála, Budapesten, tudományos folyóiratban végre szentesíthették és közölhették az elszékelyesedés elméletét. A nemzetközi fasiszta összefogás áltudományos közlönye, budapesti megjelenése ellenére is elfogadja a magyar faj alacsonyabb voltát és kicsavarja az erdélyi magyarság kezéből azokat a meg gondolásait, amelyekkel az elszékelyesedés elmélete ellen harcolt. A fajkérdés gyakorlatában tehát a romániai szélsőjobbaldalnak való kiszolgáltatottságot eredményezi, s ugyanazt a komédiát, amit Gáspárék Magyarországon a turáni és északi fajiság klerikofasiszta védelmére eljátszanak, ugyanazt a komédiát játszhatják Banuék itthon. Játszák is, hiszen éppen Banu politikai pártja az, amely a kisebbségek három csoportjában a magyarságot a legutolsó csoportba osztotta be. Az előbb említettük, hogy Stefanovic milyen veszélyesnek tartja az alacsonyabbrendű vérukkal való keveredést. Magyar oldalon *Méhelyi Lajos* budapesti egyetemi tanár szögezi le *Cél* című folyóiratában ugyanezt. A magyarországi fajkutatás elsősorban Gáspár könyvében, az 1931-ben megjelent *Rassenkunde* című műben nyilvánult meg. Gáspár tehát nem mai gyermek ezen a téren és Banu tételének lekölzése nem mondható melléfogásnak, vagy elnézésnek. Annál inkább nem, mivel a könyv végén a szerzők cikkeit anyanyelveiken és magyarul is közlik. A Banu cikk magyar ismertetéséből viszont *kimaradt* az elszékelyesedésre vonatkozó közlés.

Jellemző *Dr. Wiktorin E.* budapesti orvos *Rassenforschung im Ungarn* című közleménye is. Eszerint a honfoglaló magyarokat koponyáikat szerint három csoportba lehet osztani. Az első csoportba tartozó ugorok két alcsoportra válnak: 1. a keleti dolichokran fajra, amely „Führereket” termel ki. 2. A keletbalti fajra, amely a köznépet szolgáltatta. A turkoman fajúak két alcsoportja 1. kelet-dolichokran mongoloid típusúak, akik a vezető, harcos és előkelő réteget képezték, a kaukázus-mongoloid típusúak és harmadik csoportot képező kaukázusiakhoz tartozó északi és egyéb fajtörödékek, melyek a Sassanidák uralkodása alatt Északkaukázusból csatlakoztak a magyarokhoz. A bevándorlások folytán a déli, dinári típus ma Csongrád és Aradmegyékben található fel, az északi és alpesi faj a városokban az értelmiségek között, valamint a kispolgárok s parasztek körében. Nem maradhat el az egyke-rendszer feletti kesergés sem, amelynek a zsirosparasztság vagyónörzésében és a gyermekházasságokban találja magyarozatát. A szerző különben egy Központi Magyar Fajkutató, Örökléstani és Eugenikai Intézet felállítását sürgeti.

Két apró tanulmányt nem mellőzhetünk ismertetésünkben. *E. Rosa-*

tóczy és Sziráky István az uszókön koponyakati vizsgálatot fogantatosítottak. Szegeden 55 uszót vizsgáltak meg, akik közül 28 északi, 12 keletbalti, 5 zsidó és 10 vegyesfajú, de árja. A versenyuszás — állapítják meg a szerzők, — tisztára faji alapon áll, s első sorban az északi fajúak, utánuk a keletbaltiak a legtehetségesebb uszók. Mármost mit csináljanak azzal az öt zsidóval meg a többi zsidóval, akik vagy a magyar világbajnok vízipolócsapatok tagjai, vagy kitűnő eredményeket mutatnak fel más vízisportágakban? Ime, az árkánium: „A sportoló zsidókban az európai fajok több-kevesebb eleme található fel s ép ezek a járulékos elemek látszanak alkalmassá tenni őket a különböző sportágakra. Így pl. a zsidó származású uszók körében tulnyomóan északi, az ökölvívók közt pedig dinári és negroid befolyások érvényesülnek.“ (47. o.) Ugyancsak Rosztóczy és Huszár György vizsgálták meg a birkózókat is. Itt leszögezték, hogy a sportkiválasztódás egyben faji kiválasztódással is jár. Az északi birkózók önfegyelmélettel, kitartó s a győzelmet ezek a tulajdonságok biztosítják számukra; a keletbalti fajúak rámenősek, minden áron győzni akarnak, stb.

Gáspár J. a magyar arisztokrácia fajbiológiájáról ír. Kimutatja, hogy a magyar arisztokrácia öt nagy csoportra osztható. Ezek: 1. A keleti dolichokran csoport, amelyet két odafényképezett koponya ábrázol. Ezeket a honfoglaláskorabeli koponyákat hódmezővásárhelyi, honfoglaláskorabeli előkelőségek sírjaiból emelték ki. A következő csoport, főleg a déli származású bevándorlások következtében a dinári, fajjellegzetességeit tünteti fel. Vizkelety Tamás báró (megh. 1611) és Illésházy Miklós gróf kancellár fejeivel bizonyítja ezt az állítást. Ilyen déli bevándorlott volt Ozorai Pipó, Zrinyi Miklós, de ezeken kívül II. Mohamed és több szultán ugyancsak a dinári faj szellemi és lelki vonásait tüntetik fel. Ilyen dinári jellegzetességek tűnnek fel a Báthory és Esterházy családoknál is. A Frangepán, Blagay, Corbaviai családok ugyancsak déli, szláv eredetűek. A nyugati eredetű arisztokrácia, azaz az északi fajúak jellemzésére Pálffy Miklós gróf nádor és Sigray Károly gróf arcképeit szerepelteti a szerző. Az északi vér a germánok beözönlése által került a „magyar“ arisztokráciába. I. Lipót uralkodása 50. esztendeje alatt 163 családot emelt főnemesi rangba. Legtöbbször hadvezérek, hadseregszállítók és udvari tisztviselők voltak s 81.6 százalékban németek. Ezekre jellemzők a Zichy, Andrássy, Szapáry, Pálffy családok. Az Esterházy-család úgy grófi, mint hercegi ágánál megfigyelhető a német, északi vér. A francia forradalom végül meghozta az u. n. európai kör képződését. A tőkés társadalmi rendben egész sor kereskedő és szabadfoglalkozású lett arisztokratává. Ferenc József és IV. Károly 141 családot emelt főnemesi rangra, akik közül 97 család horvát, német, cseh, 44 család magyar és 34 család zsidó. A zsidó arisztokrácia jellemzésére két képet nyomtat a szöveg közé. Az első Haynau tábornok a „bresciai hiéna“, aki I. Vilmos választófejedelem és Ritter Róza zsidó korcsmárosleány fia, a második Hatvany Deutsch Lajos. (És elfelejti, hogy nem Hatvany Lajost bárósították, hanem még az apját. Annak a képét is közli a „Socialistischer Schriftsteller von heute“ mindenképpen téves megállapításával.) — Utolsó arisztokrata kör — Gáspár szerint — az erdélyi arisztokratáké. Károlyi Eduard grófné szül. Korniss Klára grófnő és Bánffy Miklós gróf ennek a csoportnak a jellegzetes alakjai. Gáspár természetesen az arisztokrácia körében érvényesülő kiválasztódás elvét is fejtegeti. A magyar arisztokrácia kiváló tulajdonságainak jellemzéseként felhossa, hogy a magyar parlamentárképviselői rendszer alatt 11 grófi, 6 bárói és „csak“ 9 polgári száрма-

zású miniszterelnöke volt Magyarországnak. Pénzügyminiszter csak egy arisztokrata volt, ipar és kereskedelemügyi miniszter egy sem. Az arisztokrácia elzsidósodását is érinti. Szerinte a történelmi nevek viselői eladták magukat a zsidóknak. Van még egy jellemző megjegyzése. És pedig: A liberális gazdasági rend megdőlése által az „európai kör elemei létjogosultságukat veszítették. Egy új társadalmi rend van felkelőben... mely az faji elemeket és a fajához közelálló egyéneket választja ki és azokat segíti győzelemre.“

Ime a dunavölgyi népek *faji alapon* történő közeledésének kátéja. A germán és italo-fasizmus szolgálatában álló fajvédelem a Dunavölgyének népeit pontosan abba az akolba akarja terelni, amelyben Németország és Itália népei vannak.

(Brasov)

Cseresnyés Sándor

A STERILIZÁCIÓ KÉRDÉSE. Az első, ami megdöbbenjt az elfogulatlan megfigyelőt az, hogy miért nincsenek részletes tudományos megfigyelések minden sterilizált egyénről az operáció társadalmi, lélektani és pszichiatrai következményeit illetőleg. *Gosney* és *Popenoe* (U. S. A.) 16.000 egyénre vonatkozó beszámolójukban kijelentik, hogy a sterilizáltak 80 százaléka megelégedett a sorsával. Érdekes volna ismerni a fennmaradó 20 százalék véleményét. Németországban a törvény életbe léptetése óta 53.000 személyt magtalanítottak; az eredményről azonban, legalább is külföldön, nem rendelkezünk pontos tudományos feldolgozással. Mindenesetre a szükséges időbeli távolság is hiányzik ahhoz, hogy valóban felbecsülhessük a törvényes magtalanítás hasznát.

Hogy vélekedjünk e törvényekről? Jogos-e kérni kiterjesztésüket, vagy ellenkezőleg, hadjáratot indítsunk ellenük? E rövid kis írásban nem foglalkozhatunk hosszabban szentimentális és vallási meggondolásokkal. Ismerjük az Egyház álláspontját, amely magáévá teszi Szent-Tamás szavait: „Emberi ítélet szerint senkit sem lehet vétkezés nélkül gyilkos büntetéssel sujtani, megcsonkítani, megütni.“ Jegyezzük meg, hogy igen sok felekezeti- és vallási előítélet-nélküli orvos is osztja ezt a felfogást. Dr. *A. Siredey* (a francia orvosi Akadémia volt elnöke) egyik levelében írja: „Véleményem szerint lelkiismeretes orvosnak nincs jogában vállalni az ilyen felelősséget. Én sohasem egyeznék bele.“ Mi azonban a tudomány felfogása? „Az emberi lélektan súlyos problémáját képezi meghatározni azt az arányt, mely erkölcsi és gondolkodó énkünk kialakulásában az atyai örökség és a nevelés közt fennáll.“ (*Cu-énot.*)

Az ember az átöröklésnek, a környezet feltételeinek és a nevelésnek eredője. Mindent az átöröklésre visszavezetni lélektani és tudományos tévedés. Viszont nem számolni egyéb feltételekkel, újabb tévedés.

A magtalanítás és a kasztráció megjavítják a lelki betegek elme-állapotát? Nem minden esetben. Nagyon élénken él emlékezetünkben az az eset, amidőn a párizsi kórházak két sebészét meggyilkolták az operáltak, mert a két sebész kénytelen volt őket heresérülés miatt kasztrálni. Bizonyos egyének esetében tehát új halálos kórkép keletkezik, amely veszélyessé teheti őket úgy önmagukra, mint embertársaikra nézve. Schiff egyébként hangsúlyozza a lelkiesség elsőbbségét a nemi életben s bebizonyítja, hogy ha a sterilizációt prédikálják is a belső szekréciós mirigyek tudósai, a magtalanítás korántsem elégíti ki az összes lélekgyógyászokat. „Az akarata ellenére erőszakosan vagy baleset útján kasztrált ember kegyetlenül szenved állapota miatt és sajnálja elvesztett funkcióját. A sterilizáció nem fojtja el a nemi ösztönt (sőt né-